



GÖTEBORGS 8:E
BAPTISTFÖRSAMLING

LIVET I LJUSET

Efesierbrevet 5:8-10 • Predikan G8B 2023-01-29 (Fågelsbergskyrkan) • Johnny Lithell

INLEDNING

Så kommer vi till ett nytt stycke och en ny tanke i Efesierbrevet, men vi är fortfarande kvar i samma argument. När Paulus i de tre första kapitlen har gått igenom Guds stora syfte med att frälsa ett folk åt sig, kommer han till det fjärde kapitlet och säger ”därför” och börjar förklara vad allt han har sagt betyder för församlingen i Efesos. Han börjar med att tala om att de ska leva i enhet med varandra, och så ger han en fantastisk och mångfacetterad bild av vad församlingen är. Men sedan fortsätter han med ett till ”därför” och säger att de inte ska fortsätta att leva som de gjorde när de var hedningar, innan de hade kommit till tro på Kristus. Nej, de ska klä av sig den gamla människan och låta sina sinnen förnyas så att de kan klä i sig den nya människan. Sedan fortsätter han med ett nytt ”därför” och så ger han ett antal kontraster. Lägg bort lögnen och tala sanning. Sluta stjäla och börja arbeta så att ni kan dela med er. Sluta med smutsiga ord och tala bara sådant som bygger upp. Lägg bort bitterhet, häftighet och vrede, skrikande och förolämpningar och var istället goda och barmhärtiga och förlåt varandra.

Nu senast har vi i tre predikningar varit i det femte kapitlet där Paulus fortsätter kontrasterna med ett nytt ”därför”. Han börjar med att tala om att vi ska vara Guds efterföljare som Guds älskade barn och så ställer han det mot olydnadens barn, vilket vi har tittat på i de två senaste predikningarna.

Nu kommer vi till en ny kontrast som beskriver skillnaden mellan det gamla livet och det nya livet; mellan den gamla människan och den nya människan; mellan Guds barn och olydnadens barn. Nu talar Paulus om mörker och ljus.

Än en gång måste vi lägga märke till vilket dramatiskt språk han använder. Det är ingenting som bara går att skaka av sig. Bibeln talar om Gud som ”mitt ljus och min frälsning” (Ps 27:1) och som ”vårt eviga ljus” och ”vår härlighet” (Jes 60:19). Guds ord kallas för ”våra fötters lykta och ett ljus på vår stig” (Ps 119:105). Jesus kallas för ”ett ljus för hednafolken” (Jes 49:6) och ”det sanna ljuset som ger alla människor ljus” (Joh 1:9)

Vi kommer att se mer av det när vi går igenom texten, men i Bibeln finns det två betydelser när den talar bildligt om ljus – dels en moralisk aspekt och dels en intellektuell aspekt. Att kasta ljus över något innebär intellektuellt att sanningen kommer fram. Ljuset hjälper oss att förstå. Vårt förnuft blir upplyst. När ljuset används i moralisk mening handlar det om helighet. Det handlar om att vi lever heliga liv. Att leva i ljuset innebär alltså sanning och helighet.

När Bibeln talar om mörker är det samma två aspekter. Den intellektuella aspekten handlar om okunnighet och falskhet medan den moraliska aspekten handlar om ondska.

Den intellektuella aspekten handlar alltså om vad en person har för kunskap och hopp, medan den moraliska aspekten handlar om hur en person handlar. Paulus talar om den intellektuella aspekten i 2 Korinthierbrevet 4:4 när han säger,

2 Korinthierbrevet 4:4 (SFB-15)

«Den här världens gud har förblindat de otroendes sinnen så att de inte ser ljuset som strålar från evangeliet om Kristi härlighet, han som är Guds avbild.

Däremot talar han om den moraliska aspekten i Romarbrevet 13:12 när han uppmanar församlingen att ”lägga bort mörkrets gärningar och klä sig i ljusets vapenrustning”. Som kristna vandrar vi alltså i ljuset både intellektuellt och moraliskt.

Nu har vi tre verser framför oss där Paulus ger oss tre olika uppmaningar som alla handlar om ljus. Den första uppmaningen har vi i vers 8 och handlar om att vi ska förstå vad vi är, nämligen ljus. De andra två uppmaningarna handlar om vad vi gör, nu när vi är ljus. Vi ska titta på dem i tur och ordning i tre punkter. Den första punkten som utgår från vers 8 och handlar om vilka vi är kallar jag ”från mörker till ljus”. Den andra punkten utgår från vers 9 och handlar om vad vi gör. Jag kallar den ”ljusets frukter”. Den tredje punkten utgår från vers 10 knyter samman allting. Jag kallar den ”det som gläder Herren”.

I. FRÅN MÖRKER TILL LJUS

Jag läser den åttonde versen,

Efesierbrevet 5:8 (SFB-98)

«Tidigare var ni mörker, men nu är ni ljus i Herren. Lev då som ljusets barn

En ny natur

Paulus talar alltså om vad vi är som kristna och det han säger är nästan chockerande. Det är så svartvitt. Han talar om vad vi tidigare var och vad vi nu är. Tidigare var vi mörker. Inte att vi vandrade *i* mörkret. Nej, vi *var* mörker. *Men nu*, nu har någonting totalt genomgripande skett. Tidigare var vi mörker, men nu är vi ljus.

Skillnaden mellan en kristen och en icke-kristen är alltså inte en gradskillnad. Det är en absolut skillnad. Antingen är man en kristen eller också är man det inte. Det är inte möjligt att vara en halvkristen. Antingen är man mörker eller också är man ljus. Det handlar om en ny natur. Paulus säger till församlingen i Korinth att ljuset har inget gemensamt med mörker. Vi blir inte kristna genom att lära oss ett nytt beteende, ett nytt språk och ett nytt sätt att klä oss. Nej, vi blir kristna genom att den helige Ande föder oss på nytt och ger oss en ny natur. Vi får ett nytt hjärta med en ny sorts vilja, en ny sorts kärlek, en ny sorts tro och ett nytt sorts hopp. Vi vill inte längre göra de saker vi tyckte om att göra

Han talar inte om hur lång tid det tog för oss att få den nya naturen. Det handlar inte om att vi måste kunna säga en exakt tidpunkt när det skedde, men vi måste kunna säga att det finns något som vi *inte* är och något som vi är. Det finns en skillnad. Antingen är den kristna tron det som är mest grundläggande i hela mitt liv eller också är jag inte en kristen.

Antingen är jag ljus eller också är jag mörker. Vilka ord! Tidigare var vi mörker. Vi var inte oskyldiga individer som gick och var vilse i mörkret. Nej, Paulus säger att vi *var* mörker. Mörkret utgick från oss. När vi kom in i ett rum, kom mörkret in i rummet. Paulus talar om i Romarbrevet 1:21 att mörkret hade sänkt sig över deras oförståndiga hjärtan. Och i Efesierbrevets fjärde kapitel beskriver han vårt tidigare tillstånd med att våra tankar var tomma och vårt förstånd var förmörkat. Mörkret präglade både våra tankar, vår vilja och vårt förnuft.

När Gud skapade människan gav han henne ljus. Men synden i oss släckte allt sådant. Så vi vandrade inte bara som små ljus i en mörk värld, nej, vi själva bar mörkret inom oss. Det är samma sak som Paulus säger i inledningen av Efesierbrevets andra kapitel att vi var döda i våra överträdelse och synder. Det fanns inte en gnista av liv i oss. Nej, mörkret var kompakt. Vi var döda. Aposteln Johannes säger i inledningen till sitt evangelium,

Johannesevangeliet 3:19 (SFB-15)

¹⁹Och detta är domen: ljuset kom in i världen, men människorna älskade mörkret mer än ljuset eftersom deras gärningar var onda.

Mörker i våra hjärtan, mörker i våra sinnen. Vi älskade mörkret och njöt av mörkret och vi hatade ljuset eftersom det avslöjade våra onda gärningar.

Men sedan har vi ju samma princip fast omvänt. Paulus säger inte att den som är kristen bara är en person som fått lite träning och lite upplysning. Det är inte en person som plötsligt kommit in i en ljusare miljö. Nej, det är en person som har gjorts till ljus. Ljuset har genomsyrat honom och blivit del av hans väsen. Så omfattande är det: har det hänt dig? Kan du säga att du inte längre är vad du en gång varit?

Hur? "I Herren"

Jag sade tidigare att det är en förändring som sker genom den helige Ande. Men texten här säger faktiskt att vi tidigare var mörker men att vi nu är ljus *i Herren*. Och det sammanfattar det kristna livet väl. Allt vi är som kristna, är vi i Kristus. Vi har ingenting utan honom. Han är alfa och omega, början och slutet. Han är allt och i alla. Han är världens ljus och när vi sätter vår tro till honom förenas vi med honom så att vi får del av inte bara hans förtjänst när han levte det fullkomliga livet i vårt ställe, nej vi får också del av vem han är. Vi får del i hans liv – han är vinstocken och vi är grenarna – vilket innebär att en del av hans härlighet också kommer att manifesteras i våra liv.

Det innebär att om du svarar ”ja” på frågan om du kan säga att du inte längre är vad du en gång varit, så kommer du också att svara ”ja” på frågan om Kristus är ditt allt; om det liv du har inte är ditt liv utan Kristi liv.

Är det liv du har Kristi liv? Tillhör du honom på det sättet eller är han mer att betrakta som ett fritidsintresse för dig? Är du ljus eller är du fortfarande mörker?

II. LJUSETS FRUKTER

Vi går vidare till nästa punkt som handlar om hur den som är ljus handlar. Vad vi gör; vad vi producerar.

Efesierbrevet 5:8-9 (SFB-15)

•Tidigare var ni mörker, men nu är ni ljus i Herren. Lev då som ljusets barn, •för ljusets frukt består i allt vad godhet, rättfärdighet och sanning heter.

Ljusets frukt eller mörkrets ofrukt

Innan vi kommer till godhet, rättfärdighet och sanning vill jag att vi lägger märke till en intressant kontrast som Paulus måste ha varit väl medveten om, nämligen att han först talar om ljusets frukt, men när han senare i vers 11 talar om mörkrets motsvarighet talar han om ”mörkrets ofruktbara gärningar”. Han ställer alltså upp en kontrast mellan ljusets frukt och mörkrets ofrukt. Vad menar han med det?

Återgång till det naturliga

Något som karaktäriserar det kristna livet är det som Bibeln kallar för frukt. I Galaterbrevets femte kapitel ställer Paulus upp kontrasten mellan köttets gärningar och Andens frukter. Där nämner han Andens frukter som är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning. Varför kallas de för frukt? För att de är något som växer naturligt ur det kristna livet. Om vi lever ett liv i den helige Ande så kommer dessa saker att finnas där. Så när Paulus ställer upp kontrasten mellan frukt och ofrukt vill han kommunicera en skillnad.

När vi har gått från att vara mörker till att vara ljus har det inte bara skett en förändring i vår natur. Den förändringen är också en sorts återgång till det naturliga liv som vi faktiskt har skapats till. Människan skapades helig till Guds avbild. I syndafallet gick vår ursprungliga natur förlorad. Den förvreds och perverterades så att vi blev något annat.

Den gamla människan en monstrositet

Det innebär att det som Paulus kallar för ”den gamla människan” inte alls är den ursprungliga människan. Den gamla människan är den natur vi föddes med, men det är inte den natur Adam och Eva skapades med. Den gamla människan, den vi hade sedan födseln är ett sorts monster i meningen att den är onaturlig. Om vi läser Psalm 104 kommer vi att se psalmisten tala om skapelsen och hur skapelsen förkunnar Guds härlighet – bergen, floderna, fåglarna, träden, månen, solen, djuren. Han säger, ”må Herrens härlighet bestå för evigt! Må Herren glädja sig över sina verk.” Sedan när han har beskrivit alla dessa Guds skapelser vänder sig psalmisten till människan och säger bara en enda sak: ”Må syndare försvinna från jorden och inga gudlösa mer finnas till” (vers 35). Varför? För att syndaren är en monstrositet, en främling i Guds universum. Syndaren ligger i strid med skapelsen i övrigt.

Men när en människa blir en kristen innebär det en återgång till det ursprungliga. Inte helt och hållet eftersom vi fortfarande går och bär på vår gamla människa, men det är något ursprungligt och organiskt som återställts. Vi börjar att bära frukt igen. Den gamla människan bär ingen frukt. Han har ofruktsamma gärningar, en sorts massproducerad konstgjord sak som inte kan kallas för frukt utan för o-frukt. Ofruktsamma gärningar. Det ska vi tala mer om i nästa predikan.

Bilden av ett fruktträd

Det finns något organiskt i det som Paulus kallar "ljusets frukt". Man kan tänka sig ett fruktträd. Frukten är inte maskingjord. Den är inte massproducerad. Den växer fram i rätt takt. Först kommer knoppar, sedan kommer blommor och sedan kan man börja ana frukt fram tills den är fullt utvecklad. Det tar sin tid.

Ibland kan man stöta på kristna som känns massproducerade. De har lagt sig till med vissa saker, lärt in ett visst sorts beteende som känns främmande för deras personlighet. Det är inte vad begreppet "frukt" handlar om. Precis som varje äpple på ett äppelträd kommer det alltid att finnas små variationer hos varje kristen individ.

Så, när vi nu går vidare och tittar på de specifika saker Paulus kallar "ljusets frukter", håll då i minnet att dessa är frukter som växer naturligt ur det kristna livet. Om dessa saker fattas måste vi ställa oss frågan om det verkligen är ett kristet liv de är fråga om. Jesus säger klart och tydligt att det är på frukten vi ska bedöma vilken sorts träd det är. Men vi måste också komma ihåg att de växer långsamt och att de kommer att innehålla små variationer beroende på vår personlighet i övrigt.

* * *

Paulus säger alltså att vi är ljus och här i den nionde versen visar han att ljuset kommer att yttra sig på vissa sätt. Det är som att han håller fram ett prisma som bryter upp ljuset och visar ljusets olika våglängder i ett spektrum så att vi kan urskilja olika distinktioner. Han säger,

Efesierbrevet 5:9 (SFB-15)

☞för ljusets frukt består i allt vad godhet, rättfärdighet och sanning heter.

Låt oss ta dem i tur och ordning.

1. Godhet

Han börjar med godhet. Direkt kan vi se att alla dessa är attribut som vi ser hos Gud. Paulus säger i Romarbrevet 2:4,

Romarbrevet 2:4 (SFB-15)

☞Eller föraktar du hans rika godhet, mildhet och tålmod? Förstår du inte att Guds godhet vill föra dig till omvändelse?

Guds godhet är en utkomst av hans fullkomlighet. I Gud finns ingen obalans eller konflikt. Han är oändlig i fullkomlighet, vilket innebär att han också är överflödande. Det finns hos honom en välvilja som rör sig utåt, en mildhet och tålmod som för människor till omvändelse.

En människa som är god är balanserad så att hans olika komponenter fungerar väl tillsammans i en harmoni vilket får som resultat att han också är intresserad av att främja lycka för människor i sin omgivning. En god människa är inte en självupptagen människa.

En god människa är förundrad och uppfylld av kärlek och skönhet och sanning. Och därför finns en utåtgående rörelse mot andra människor för att vara till uppmuntran och lindra lidande och ställa fel till rätta.

Det är i kontrast mot mörkrets ofruktsamma gärningar som inte är till glädje för någon annan. Den människa som är mörker drivs av själviska motiv. Han gör det han gör utifrån sin egen tomhet och allt och alla blir till medel i hans kamp för självuppfyllelse.

Godhet är det av mildhet och tålmod och uppmuntran som går ut till andra.

2. Rättfärdighet

Rättfärdighet är ett smalare begrepp. Här handlar det dels om att hålla sig till en standard, en lag. Det finns en juridisk underton som handlar om att göra rätt i juridisk mening. Här är förhållandet inte så mycket till andra människor som det är till Gud – att leva enligt den moraliska lag som han har skrivit på våra hjärtan, även om det förstås gäller hur man förhåller sig till andra människor också. Rättfärdighet handlar om att hålla fast vid rättvisan. Att konfrontera synden när den visar sig och kämpa för andras upprättelse.

Det icke-kristna livet karakteriseras ofta av laglöshet. Sällan vill man erkänna att det finns något universellt rätt och fel utan man agerar hellre utifrån sina egna behov i varje given situation. Det blir en livsstil som präglas av oförutsägbarhet och godtycke och förvirring.

3. Sanning

Det tredje ordet, sanning, har med trovärdighet, integritet och ärlighet att göra. Här måste vi komma ihåg att Paulus flera gånger har berört hur just sanning eller lögn är kännetecknande för den nya respektive den gamla människan. I vers 6 i det femte kapitlet, en vers som vi nyss har tittat på, talar han om ”tomma ord” – låt ingen bedra er med tomma ord. I vers 12 som vi ska titta på nästa gång säger han ”vad de gör i hemlighet är skamligt till och med att nämna”.

Sanning är raka motsatsen. Lögn och förvirring hör till mörkret medan sanningen hör till ljuset. Karakteriserande för ett kristet liv är att det inte finns något bedrägligt i det. Inget som är dolt eller oärligt. Paulus säger mer om detta i de verser som följer, men det ska vi titta på nästa gång. Idag kan vi nöja oss med att konstatera att den som är kristen är en person som är öppen, utan något att dölja. Inga dubbelspel.

Ni minns att när Adam och Eva fallit i synd gömde de sig från Gud. Den person som inte är född på nytt och fortfarande är mörker gör fortfarande så. Alltid nya hemligheter och nya intriger.

Men den som är kristen är transparent och därför också förutsägbar. I Första Petrusbrevet 2:1 beskrivs den kristne som någon som lagt bort ”all slags ondska, falskhet, hyckleri, avund och förtal.”

* * *

Om man ska sammanfatta kan vi se att godhet främst handlar om vår relation till andra människor, rättfärdighet främst handlar om vår relation till Gud och sanning främst handlar om oss själva. Det innebär att ljusets frukt har bäring på hela vårt liv. Det är verkligen ett uttryck för ett förvandlat liv. Det avslöjar ondskan och visar istället vad som är rätt, sant och gott.

III. DET SOM GLÄDER HERREN

Efter att ha hållit upp prisma och visat vilka uttryck ljuset tar i den troendes liv går Paulus vidare och säger något som i alla fall jag uppfattar som lite dunkelt. Han säger,

Efesierbrevet 5:10 (SFB-15)
¹⁰Och pröva vad som gläder Herren.

Pröva vad som glädjer Herren. Vad handlar det om? Paulus talar om något viktigt här. Han säger något liknande i Romarbrevet 12:2,

Romarbrevet 12:2 (SFB-98)
²Och anpassa er inte efter den här världen, utan låt er förvandlas genom förnyelsen av ert sinne så att ni kan pröva vad som är Guds vilja: det som är gott och fullkomligt och behagar honom.

Ordet ”pröva” är hämtat från när man prövade olika metaller. Man hade ett material som man ville ta reda på vad det var för metall och så prövade man det genom att hålla på olika sorters syror och observerade vilken sorts reaktion man fick. Det är den bilden Paulus använder.

Det är en bild som vittnar om en övergripande vilja hos den som är kristen, nämligen att undersöka och upptäcka vad som gott och fullkomligt och behagar Gud. Jag har nämnt flera saker som karaktäriserar det kristna livet, men här har vi verkligen ett övergripande tema. Att den kristnes liv handlar om att urskilja vad som gläder Herren. Att leva till Guds ära är den kristnes högsta motiv.

Under antiken hade vi flera filosofer som undersökte olika dygder och som intresserade sig för ett väl levt liv. Kanske finns det några icke-kristna som har samma intresse, jag vet inte. Men jag vet att det finns många icke-kristna som lever som goda samhällsmedborgare och goda vänner och goda föräldrar. Vad är det för skillnad mellan en vanlig, icke-kristen, god samhällsmedborgare och en kristen? Om man tittar på hur de lever sina liv kanske det inte är särskilt lätt att se en skillnad. Den stora skillnaden finns i vad som får oss att leva våra liv i godhet, rättfärdighet och sanning, nämligen att den kristne inte är intresserad av godhet, rättfärdighet och sanning för sin egen skull, nej, den kristne är intresserad av dessa dygder eftersom han vet att de är Guds vilja. Vi är ytterst sett intresserade av Gud och att leva för honom.

Det som ytterst sett bevisar att vi är kristna är att vi över allt annat längtar efter att söka och leva för det som gläder Herren. Vi vet att vi är skapta av honom och till honom och därför vill vi leva våra liv till hans ära.

En kristen är en person som vet att allt gott jag har och är, är och har jag för att han har gett mig det. Han älskade mig medan jag fortfarande var mörker. Han älskade mig medan jag var en syndare och hans fiende. Han älskade mig så att han utgav sig själv för mig. Hans kropp bröts sönder och hans blod rann så att jag skulle kunna bli ljus i Herren.

En kristen är en person som vet att jag inte tillhör mig själv, utan jag är köpt till ett pris och därför tillhör jag honom. Jesus Kristus dog så att jag skulle kunna få förlåtelse, han dog så att jag skulle kunna göras till ljus och bära godhet och rättfärdighet och sanning som frukt. Han har gett mig allting. Det är min längtan efter honom som får mig att leva det liv jag lever. Jag behöver inte vara så upptagen av mina egna behov och jag behöver inte jämföra mig eller vara

så orolig vad andra ska tycka om mig. Nej, jag önskar ingenting annat än att få leva till hans ära. Jag vill inget hellre än att leva mitt liv för att pröva vad som gläder honom. Jag vill söka i Skriften och jag vill samtala med mina bröder och systrar i församlingen för att se mer av hur jag kan följa honom med allt jag har. Jag vill att min närvaro på sociala medier ska kunna glädja honom. Jag vill att hur jag talar med min familj och mina vänner ska glädja honom. Jag vill att mitt agerande på mitt arbete eller i min skola ska glädja honom. Jag vill att varje ord och vara tanke ska vara till hans behag.

AVSLUTNING

Är detta din längtan? Har du gått från mörker till ljus och klivit in i det ursprungliga liv som inte kretsar kring dig själv utan kring honom?

Kära vänner låt oss kämpa för att skapa en kultur i vår församling där vi uppmuntrar varandra att pröva vad som glädjer Herren. Där vi uppmuntrar varandra att leva till Guds ära och där vi hjälper varandra att släppa taget om alla de världsliga skatter som hindrar vår vandring med honom. Och låt oss be att den helige Ande fortsätter att verka mäktigt i oss så att vi får se underbar frukt av godhet, rättfärdighet och sanning i våra liv.